

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemaje za celo leto 3 gld. 40 kr. za pol leta 1 gld. 70 kr. za četrt leta 90 kr pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. 10 kr., za četrt leta 1 gld. 10 kr.

V Ljubljani 21. januarija 1891.

Obseg: Skrbite za bika. — Rožne oblike. — Razne reči. — Vprašanja in odgovori. — Zemljepisni in narodopisni obrazi. — Naši dopisi. — Novi čar.

Gospodarske stvari.

Skrbite za bika!

V prihodnji številki v članku „Kako bode z našo govedorejo poslej“ govorili bomo o zakonu za povzdigo živinoreje, ki se bode pričel to leto izvajati. Kaj pa prav za prav za-

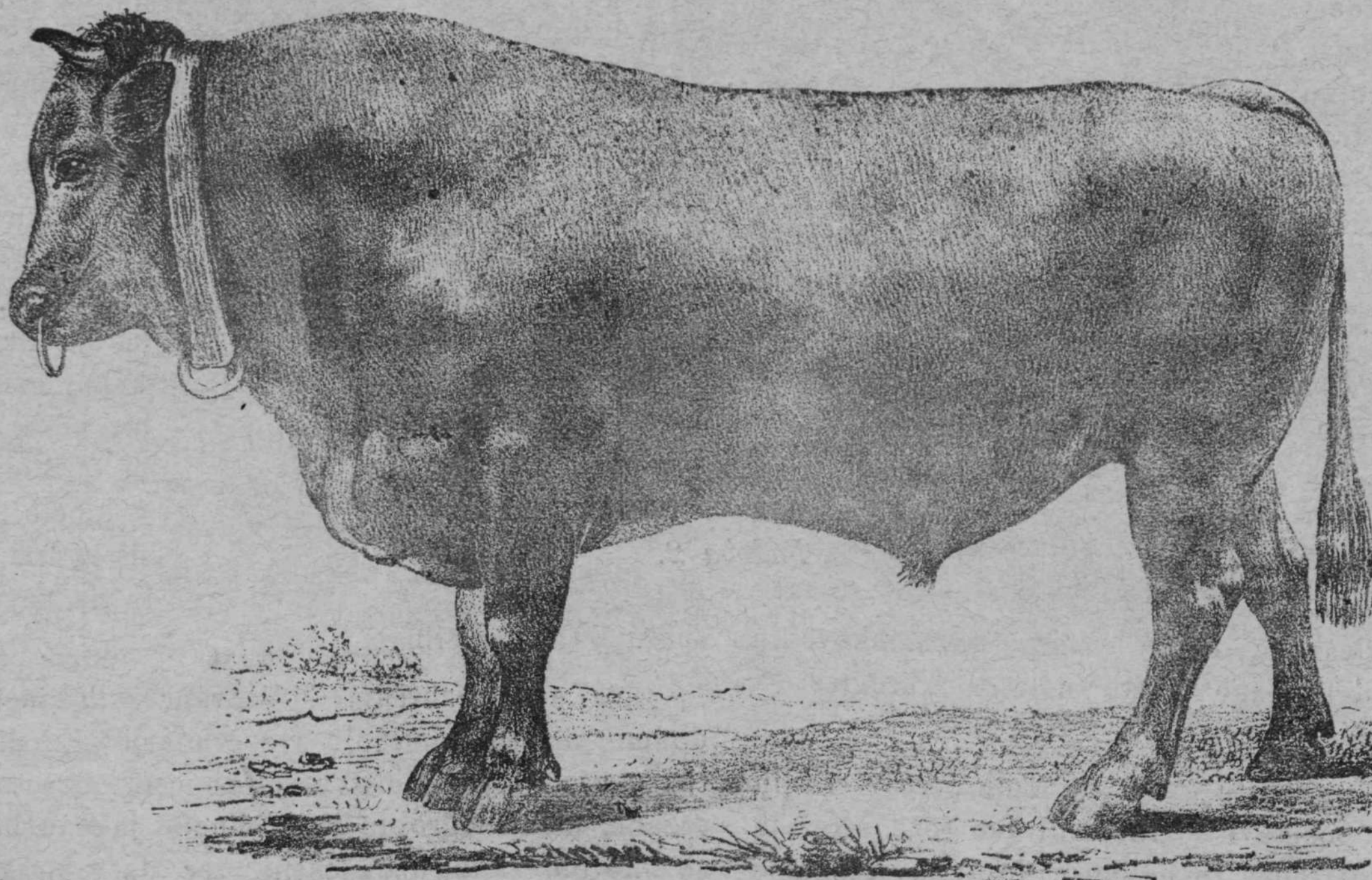
hteva ta zakon?

Prav kratko povedano: nič drugega nego to, da bode posedaj moral v vsaki občini biti za vsakih 100 krav najmanj en bik pa ne tak, kakršnen si bode, ampak za pleme, t. j. tak, ki ga bode posebna komisija morala za to potrditi ali licencevati, kakor je to v navadi že mnogo let pri žrebcih.

Prvi nasledek te postave bode, da bo pri nas manj veliko bikov, in sicer po površnem računu najmanj 500. Ako bodo naše občine na enkrat potrebo-

vale toliko bikov, ne bode jih lahko dobiti, in sila dragi bodo. Zaradi tega opozarjamo naše gospodarje, da prav precej začno misliti na to in si takoj priskrbe zadostno število sposobnih bikov. Kolikor dlje bodo odlašali, toliko več jih bodo biki stali. Biki pa morajo biti za pleme sposobni, drugače jih komisija ne bo potrdila. Za Gorenjsko se bodo potrdili samo cikasti (t. j. rdečelisasti),

za Notranjsko in Dolenjsko pa samo jedno-barvni sivi ali rjavi biki. Podoba 1. nam kaže bika, čigar vnanjost je pravilna. Dober bik naj ima široke prsi, okrogel život, rebra daleč razmaknena, križ širok, rep dolg in tenak, kožo mehko in

Podoba 1.

voljno, dlako fino in svetlo, ne pretežek kostnjak, okrogla stegna in bode naj krotek.

Noben bik se ne bode poprej za pleme pripustil, dokler ne bode poldrugo leto star. Biki delajo najlepša teleta od 2. do 5. leta, žal da so naši biki v tretjem

letu večinoma uže pri mesarji. Ako bi naši ljudje znali z biki pravilno ravnati, prav jih krmiti, primerno za delo rabiti, lahko bi jih do petega leta imeli za pleme. O tem hočemo še večkrat pisati.

Naši živinorejci bi se tudi morali privaditi, da bi vsakemu biku brez razločka devali obroček v nos. No sila jih bode gotovo privadila. Kdor ne bode imel bika z obročkom, ta bode imel dovolj sitnobe, ko ga bode moral k licencevanju gnati. Kmetijska družba se je sedaj trdno namenila, svoje bike le z obročki oddajati, in prišlo bode tudi do tega, da se bodo premovali le biki z obročki. Če ima bik obroček, ki se na konec kake palice pripne, vsak otrok ga lahko vodi. Ako hočemo bika dolgo časa vzdržati za pleme, ne pomagamo nič drugemu da se ne odebeli in da ostane krepek, nego ž njim po nalen delati na pr. vodo, ali zeleno krmo, gnojnice itd. voziti, branati ali pa ga na sprehod voditi. Bik se mora vsak dan najmanj pol ure zunaj dobro pregibati. To je pa vse mogoče zvršiti le tedaj, kadar ima bik obroček v nosu. Tak bik, ki mnogokrat pride iz hleva, je pa tudi dosti manj divji, ob enem pa laži in krepkejši. Loj na plemenem biku ne velja, ampak trdo meso!

Oblike rož.

Tudi rože so razdelili po njih oblikah v razrede, in sicer zato, da je njih imenovanje lažje in gotovejše. Pričeli so s tem na Angleškem in v večini zaznamkov in cenikov uže sedaj rožne cvete dele v „kroglaste“, „ploščaste“ i. t. d.

Podoba 2. v tem listu kaže 10 rožnih cvetov raznih oblik, na katerih podstavi so razdelili vse rože. Ker je pri nas mnogo prijateljev te najlepše in najhvaležnejše povrtne rastline, gotovo ustrezemo mnogim s to objavo, ker bodo imeli kmalu vsi ceniki to razdelitev in se bode mogoče vsled tega članka spoznati ob naročitvah. Posameznim cvetom pridejane številke so iste, ki stoje tu spodaj pri imenu oblike dotičnega cveta.

- 1.) ploščasta in strešnata *) (imbriqué),
- 2.) ploščasta,
- 3.) bombasta,
- 4.) kroglasta,
- 5.) kroglasta z rtastim središčem,
- 6.) kroglasta in strešnata,
- 7.) kroglasta z vzbuhnenim središčem,
- 8.) kroglasta z udrtim središčem,
- 9.) polukroglasta,
- 10.) čašasta.

Razne reči.

* Vsaka rana na drevju se neki najhitreje zaraste, ako jo namažeš nekaterikrat z lesnim octom (jesihom.)

* Mnogo rastlin v loncih pogine samo zato, ker se jim vsled nepravilnega ravnanja skisa prst. Te neprilike pa ni tako lahko preprečiti, zlasti ne navadnemu človeku, saj se to pripeti celo vrtnarju, če še toliko pazi. So pa tudi rastline, ki preneso veliko slabši t. j. kislo zemljo. Neki strokovni list pa sedaj priporoča sredstvo, s katerim je zemljo prav lahko zdravo ohraniti. Sredstvo je tole: Posuši navadnega mahu prav dobro na peči ter ga potem toliko zdrobi, da je drobir droban kakor smeti. Ta drobir pomešaj s prstjo, ki ti rabi za rastline v loncih. Drobir dela da je prst vedno rahla in da se ne kisa, p-o

Podoba 2.

spešuje rast rastlinam.

* Kedaj rezati trte? V Francoskih kmetijskih listih čitamo, da so tamošnji vinogradarji izkusili, da rode trte, katere so pozno, to je koncem meseca aprila obrezane, manjše grozde in drobneje jagode nego one, ki so bile obrezane uže jeseni, ter da tako grozdje tudi pozneje zori.

*) Strešnata (imbriqué) oblika je, kadar so posamezni cvetni list tako postavljeni, kakor opeka na strehi.